

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.50
za četrt leta 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uradništvu v ulici Carintia št. 23. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javna zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naravnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odpriete reklamacije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Slavjanskij v Trstu.

Kako bi neki začeli?! Vtisi, kateri so teh dni delovali na čustvovanje vsacega, umetnost ljubečega človeka, bili so toli siloviti in veličastni, da človeku res nedostaje pravih besedij, da bi dostojno označil to, kar je čutil. Zato pa, dragi čitatelj, ne pričakuj pristne, povsem dostojne slike iz našega peresa, ki je sicer vajeno ostrim bojem proti našim narodnim protivnikom, ki pa je — izpovemo odkritosrčno — nedostojno, da bi verno naslikalo velikanski triumf, katerega si je teh večerov stekla slovanska umetnost v tržaškem gledališču „Politeama Rossetti“. Vspeh, katerega je dosegla Slavjanskakega kapela, je bil fenomenalen.

Pri prvem koncertu obisk ni bil toli mnogoštevilčen, a šlo se je najizbranejšim tržaško občinstvo; zastopane so bile vsa v Trstu živeča slovanska plemena. K nedeljskemu koncertu je pa došlo mnogoštevilčno občinstvo. Tržaška inteligencija, nižji slojevi naroda in vsa okolica bili so zastopani; videli smo pa tudi goste iz Gorice, Kanala, Kopro, Sežane, Postojne, Pulja itd. Pri tretjem in zadnjem koncertu bil je obisk še mnogoštevilnejši: skoro vse lože velikega gledališča bile so zasedene, v parterju obilo jako elegantnega občinstva, galerija pa tako natlačena polna, da ti je bil pogled tja gori uprav mamljiv. Tudi pri tem zadnjem koncertu bila je okolica toli veličastno zastopana, da smo bili kar iznenadjeni. Bilo je navzočih kakih 3500 ljudi. A pomisliti je treba, da se je vse vršilo spontanno, brez reklame. Kaj bi še le bilo, da bi bili mogli o pravem času prijaviti dohod odlične te družine?!

Pozabiti ne smemo omeniti, da so bili prisotni vsi uredniki naših primorskih listov — izvzemši seveda slavnega gospoda dohtarja.

Vsaki večer bil je premenjen in jako

raznovrsten program. Bila je zastopana balada, narodna pesem — žalostna in vesela — in cerkvena pesmi v pravem cerkvenem duhu.

Slavjanskij je veličastna, zares možka, impozantna in zajedno jako simpatična prikazen. Lepoto žensk priznavali so vaestransko. Narodna oprava celega zbora je jako krasna, bogata in ukusna; že ta oprava sama zasluži, da si jo človek ogleda. Slavjanskij kot voditelj stoji spredeji na vzvišenem stojalu. Takoj za njim v polukrogu sede ženske; za tem stoje otroci in za otroci možki. Zbor poje se spremljevanjem harmonija.

Slavjanski sam nema posebno lepega tenora, a ga zna tako porabiti, da se vsakemu omili, posebno pa v recitativu: n. pr. v baladi iz XI. stoletja (Bylina o Dobrynje Nikitiče) in v epični pesmi Sviatogor. Hčerka njegova Nadjožda ima zares krasen sopran; z njenim glasom mogla bi se ponašati vsaka, svetovno znana operna pevka. Preciznost in intonacija sti dovršeni. V prvem delu po njej pevanej priprostej narodnej ruskej pesmi odlikovala se je pevajoč s posebnim občutkom; v drugem delu — in to so varijacije te pesmi — je pa kazala izborno šolo, kajti pela je te varijacije s posebno preciznostjo in agilnostjo in odlikovala se je v težkih kadencah. Sploh so vsi glasovi tega glasovitega zbora jako dobri, posebno se pa odlikujejo basi pa svojih, skoro da nezasihih nižavah. Neopisljiv je učinek, katerega napravijo ti basovi; osobito velja to o cerkvenih pesmih, katere so proizvajali samo možki in otroci. Cerkevne pesmi so originalne, jako težke in imajo veliko muzikalno vrednost. Basove se čuje še določno in glasno za jedno kvarto nižje od contra C, tedaj G.

Vse občinstvo je strmelo, videče v kolikej oblasti ima gospod Slavjanskij svoje ljudi. Preciznost, s katero so pevali skupne zборе, izzvala je obče občudovanje in so

celo navzoči veščaki — nasprotniki brez-pogojno priznali, da je fenomenalna kajti, vsaka, tudi najbolj priprosta narodna pesem dosegla je zbog preciznosti in finega nianciranja popoln efekt, ka oršnega more doseči le kak znamenit muzikalisk umtovor.

Govoriti nam je o pianissimo v karakteristiškej pesmici „Ej Uchem“. To je pesem brodarjev na Volgi. S prvega pojejo krepko; potem se pa pesem glasi bolj in bolj tiho in konča takim pianissimo, ki se ga — da si ga pojejo vsi pevci — komaj razlikuje od popolne tihote. In vendar more jako pazni poslušalec čuti še celi akord. Ta pesem dosegla je največji efekt. Bila je pri 1. in 3. koncertu na programu, pri drugem koncertu so jo peli kot dodatek. Vsakokrat so jo morali ponavljati.

(Konec prih.)

Avstrijski Lahi in Slovenci.

(Dalje.)

„Ako pomislimo na mnogobrojna slovanska društva z namenom širiti slovansko idejo, začevši pri panslavistiškem dobrotvornem društvu v Petrogradu, na čigar čelu sta Ignjatev in Pobedonošev, Matiča v Zagrebu pod pokroviteljstvom Strossmayerja, ljubljanska družba sv. Cirila in Metoda, koroška sloven. družba sv. Mohora — iz tega vidimo, da trebamo družih pomočkov poleg italijanskih šol v najnevarnejših krajih; treba prodreti v vsako družino z koristno knjigo, praktično, zabavno; tudi zgodovino treba uvesti v te družine, ter pregnati one sleparske zgodovinske spise, koje prirejajo slov. pisci, ter izdajajo omenjene družbe in ki so raztresene po Istri in Goriškem“.

Do tu „veleučeni“ Cittadinov pisec. Mi mu njegovih blodenj ne štejejo v zlo,

Slovensko slovstvo mi ne dela nič veselja; fanatizem oškoduje vsa podjetja; na to še narašča malomarnost med pisatelji.

Mnogi nagovarjajo dr. Sketa, da na novo izdaja „Kres“, pa se mu nič kaj ne ljubi, ker nema dovolj časa, tudi hoče dokončati svoje čitanke za nižjo gimnazijo.

Prvi moj kaplan je g. Andrej Fekonja, brez dvoma znan ti slovenski pisatelj, katerega je hotel onesažiti veliki goriški modrijan.

Za silo smo še zadovoljni in tuhtamo mnogo. Zdravstvuj.

V Starem trgu 1. nov. 1889.

Tvoj odkritosrčen prijatelj
Davorin.

Niti za znanstveno, niti za politično delovanje mu niso zadostovali v slovenskem jeziku pisani listi; za drugo svrhu služili so mu „Ost und West“, „Südslavische Zeitung“, dunajska „Presse“, kdaj je bila potoma nam pravična, praška „Union“ in „Politik“, znanstvene članke objavljal je tudi v „Steiermärkische Zeitungsschrift“, n. pr. „Über das geistige Leben der Steirischen Slovenen“, v Jordanove „Slavische Jahrbücher“, v „Katholischer Wahrheitsfreund“, kot bogoslovec v „Styrio“ nazna-

kajti vemo, da se z repe družega ne da zribati, nego — repa. Lahoni so si v gorostasnih lažeh, pretvarjanju resnice, sumničenju in psovanju podobni kakor jajce jajcu. Ni čuda, da si domišljuje Cittadinov učenjak, da se je tržaškim pritlikavim Lahom boriti z ruskim „Blagotvoriteljstvom“ in njega zakladi; ni čuda, ako smatra zgodovinske spise nepristranskih naših pisateljev za „sleparske in zveržene ad usum delphini“ samo za to, ker ne trdé, da so tukaj od prazgodovinskih časov bivali Latinci in Lahi — koje gorostasno laž na vse kriplje branijo njih zgodovinarji. Sicer pa ni vredno, opovračati na tem mestu neosnovane in izumljene laži Cittadinovega veleuma, čigar vednost ne vidi pred nosom. Vredno je pa spomniti, česar piše v beneško „Gazzetta di Venezia“ znani pisatelj knjige „La Slavia italiana“ dr. Karl Podreka, kojega so nekateri pred par leti smatrali dobrim rodoljubom in budilcem beneških Slovencev.

„V Šentpeterskem okraju poleg Nadiže nad Čevdadom, kjer biva do 16.000 Slovanov, ponajveč neukih hribovcev, je, kakor mi je pravil nek tamošnji župan, kakih 130 udov družbe sv. Mohora, t. j. skoraj vsi, ki so se vzgojili v italijanskih šolah; tamkaj pa ni menda nikdo ud društva „Dante Alighieri“ (To društvo ima tudi namen širiti koristne laške knjige mej narodom; isto bi se pa uprav minoli teden pri občnem zboru kmalu podrlo; obvaroval je je nek tržaški žid dr. Barzillai, katerega — žida — so po tem izbrali za predsednika. In enako društvo naj bi širilo koristne in moralne spise mej prostim ljudstvom!)

„Od kod prihaja to? — Po mojem in imenovanega župana menenju, vzrok temu tiči v boljše in praktičnejši sestavi slov. družbe sv. Mohora. Za znesek samo jednega goldinarja vdobi vsak ud osem (?) knjig in brošur na leto, pisanih slovenski, obravnajočih koristne in moralne predmete, poljedelstvo, slov. zgodovino in glasbo.

nujoč slovenske knjige, v „Der Aufmerksam“.*

Nekoliko njegovih pesmij ponemčil je Verhovor.

Trstenjak sam je meseca avgusta l. 1887. povedal pisatelju tega, da je l. 1839. poslovenil Koems Geburtshilfe z naslovom: „Bukve od porodne pomoči“ in l. 1842. po nemškem in francoskem izvirniku molitvenik „Mesec Marije“.

Da bi vsem slovenskim pisateljem osnoval nekakovo ognišče, povabil jih je l. 1872. naj si vsvaré „društvo slovenskih pisateljev“, in je h krati podal nek načrt za delovanje tacega društva. Oglasilo se je 52 pisateljev; valed tega se je osnovalo dne 21. aprila 1872. v Ljubljani in štelo v prvem občnem zboru dne 14. septembra okolo 100 članov; Trstenjak bil je „per acclamationem“ izvoljem začasnim predsednikom. Takoj lotilo se je društvo izvrševati svojo plemenito nalogo, polagoma pa se je ohlajevala prva navdušenost in lepa misel takrat ni vspela. Trstenjakov prijatelj, dr. J. Vošnjak, je kakih trinajst

* V životopisnih črticah se navaja tudi, da je pisal v Janežičevo „Bčelo“; jaz ga tam nisem mogel zaslediti; od l. 1848—50 dopisoval je v Cigaletovo „Slovenijo“ z šifro E.; radi tega ga pogrešam v „Novicah“ od l. 1846—52.

PODLISTEK.

Davorin Trstenjak.

(Konec.)

Da se razvidi, kako se je celó zadnje mesce svojega življenja brigal za vse strani narodnega gibanja, za duhovno in posvetno, za duševno in gmotno, evo vam lista, ki ga je pisal prijatelju našega lista koncem preteklega leta: *

Amicissime!

Quod felix, faustumque sit festum onomasticum! Quomodo vales? — Ego non valeo — Senectus ipsa est morbus — praeter hanc aerumnam, premor variis calamitatibus. Hiems et pluvia nocuerunt frugibus; seges parca — peronospora devastavit vineam — acidum vinum nec domesticis sapit. Novi nil sub sole, sed multa sub luna. Quomodo stant res patriae, ipse perspicis, dr. Radajum decoraverunt corona ferrea ut sit alter dr. Tonkli. — Novum accepimus episcopum, verosimiliter valde strenuus erit.

Literariae res slovenicae nullum prebent gaudium, fanaticismus suffocat omnia

* Objavlja se v izvirniku, da se pozna njegov latinski zlog; za čitatelje Edinosti, kojim je tuja latinščina, pridjan je slovenski prevod. Pis.

Na svojem glasoviru imam dva zvezka do 200 str. obsežna, zadržajoča prijetno zborna glasbo, prirejeno za vsa cerkvena opravila. Kajti po cerkvah v naši Sloveniji peje vse ljudstvo in ker se peje slovenski, latinski duh vedno bolj izginja.*

„Ni treba pa misliti, da se slovanska ideja širi samo v naši Sloveniji. Odlični profesor mi je pripovedal, da je obhodil avstrijska Brda in del Kranjske in Koroške in povsod je nahajal v šolah knjige, po krčmah podobne (sic!) rečenega društva. Zadnje se na tak način vtepa v najnižje sloje ljudstva.“

„Tudi ime družbe (Italija je mera poznati) obsega v sebi verski in politički program. Sv. Mohor, učenec sv. Marka bil je prvi škof v Ogleju, koje mesto je sčasoma bilo povzdigneno v patrijarhat, kteremu so bili podvrženi skoraj vsi avstrijski Slovani in laška Furlanija. Še vedno je patron prestolnice v Vidmu sv. Mohor. — S tem imenom nameruje društvo zbratiti vse Slovane, nekdanj podvržene oglejske kneževini.“

Da bi se misli videmskega odvetnika dr. Podreke le obistinile!

(Konec prih.)

Kdo je imel prav?!

„Nemški list se nadeja, da so bile petarde zadnjikrat pred tržaškim sodiščem. Tudi mi bi se radi tega nadejali, a v veliko našo nesrečo nam božja milost ni naklonila tako velike porcije optimizma, kakor neke tržaške gospodi. Bližna bodočnost nam bode znabiti pokazala, kdo je imel prav.“

Te besede smo napisali, govoreči ob obsodbi tržaških petardevcv. Beseda „znabiti“ bila je prav za prav odveč, ker smo bili uverjeni, da je tako gotovo, kakor je Bog v nebesih, da smo po obsodbi tam, kjer smo bili pred obsodbo, in da se bodo demonstracije ponovile pri prvi, ugodnej priliki. Članek, katerega je napisal „L'Indipendente“ po sodnej obravnavi, je jako značilen, razumeti ga je moral vsakdo, kdor zna čitati med vrstami. Hoteč kazati mlade gospode petardovce v nekem idejalnem sijaju, slaveč jih kot mučenike za svoja „sveta“ načela, pozivljal je ta list indirektno vsi irredentovsko gospodo, da se ne plaši in da ostane zvesta načelom tem. Slaveč obsojene petardovce, postavil jih je svojim intimnim krogom — in ti krogi dobro razumejo „Indipendentejeve“ mišljeje — v izgled, katerega je vsikdar in povsodi posnemati. In res so vsodbujenja

let pozneje zopet izprožil misel, kajti zdaj so bila tla bolj prepravljena; iz starih razvalin vstalo je „Pisateljsko podporno društvo“, ki je v hvaležen spomin svojega prvega snovatelja proslavilo z naslovom: „Častni član“. Tem naslovom odličila ga je marsikatera slovenska družba; v „Slovanski čitalnici v Trstu“ bil je poleg Strossmayerja edini Trstenjak častni član.

Če pogledujemo po slovenskem slovetvu, najdemo še dva moža, ki sta kolikor toliko Trstenjaku enaka; prvi je Hincinger-Podliski, drugi Ravnikar-Požencan; vsi so zlagali pesmice, preiskavali staro slovensko zgodovino, vsi so se pečali z jezikoslovjem, vsi njegovali pripovedno stroko, vsi nabirali narodno blago, vsi so pisali za Vodnikov Spominek, bili so vsi navdušeni slovenski rodoljubi, vsi duhovniki, pa kako razlika vendar med Požencanom, Podliskim — in Vickom Draganom ali Vitomarjem! V njegovej osebi je bil združen pesmist in idejalist.

Skromen je bil v vsakdanjih potrebah in dober gospodar; nepotrebnih gostarij nij prirejal, rad pa je imel okolo sebe duševno delujoče možake in mladeniče. Razven mnogih Slovencev bila sta mu včasih gosta tudi Nemca profesor Biedermann iz Gradca in ranjki Jülg iz Ino-

rečenega lista padla na rodovitna tla: petardovska argumentacija zadonela je zopet na ušesa naša v trenutku, ko se še ni posušilo črnilo, s katerim smo napisali pesimistiške svoje nazore. Petarda je zopet počila; in počila je uprav pod okni tistih tužnih prostorov, kjer sede oni tički, ki znajo tako lepo popevati irredentovske melodije. Tudi ta okolnost je jako pomembna: petarda pod oknom bila naj bi pozdrav za prekrižanimi okni sedečim junakom; zagotovilo naj bi bila, da slavni sinovi „avite culture“ vedo ceniti njihovo junaštvo, da jim hočejo ostati zvesti sobojevniki, vedno pripravljene, posnemati „vzvišene“ vzglede. Nam je vse to znano brez „Indipendentijevih“ člankov; vsaj je to že stara, predobro znana pesem, katera pa ostane — o tem ne dvojimo — vedno nova mej našimi, in države naše nasprotniki. Ali neka gospoda tudi petarde in tem sledeči „Indipendentijevi“ članki ne spametujejo. Ako je nebo slučajno jasno, vesele se, poskakujejo, kakor razposajeni otroci, in pojejo na vsa usta hozana; — če se pa ob horizontu prikažejo oblaki, oznanjujoči hudo uro, pa zatisejo oči, da jih ne vidijo. Njim je „die Geschichte zu traurig“, da bi si jo od blizu ogledali in potem učinili, kar je potrebno, da se nevarnost odžene; in tako bi se spodobilo postavnim, razsodnim in previdnim možem.

Ali gospoda res ne misli na posledice?! Ali se gospodom prav čisto nič ne sanja, kako da vsi ti dogodki vplivajo na mišljenje v sosednem kraljestvu? Ne motite se: poslanec Imbriani je na monte citorio veren interpret mišljenja velike večine kraljestva italijanskega. Vi se zanašate in gradite iluzije svoje na lojalno mišljenje in korektno postopanje gospoda Crispija. Lojalnosti te nočemo naravnost zanikati, dasi imamo tudi o njej svoje lastne misli. Toda znana vam bi morala biti silna moč narodnega mišljenja po Italiji. Ta moč je do sedaj in ob vsakem vprašanju — prej ali slej — triumfovala: oficijelna Italija umaknila se je do sedaj v sakokrat narodnej Italiji. In v tej narodnej Italiji so neke želje, tičoč se Trsta in Tridenta, tradicijelne. V Trstu vršeci se dogodki dajajo pa željem tem obilo netiva, tako da se je bati, da bodo danes še nekako tleče iskre — ako jih ne zaduše, dokler je še čas za to — vzplapolale do mogočnega plamena. V prvi vrsti bilo bi pa treba udušiti po sosednjem kraljestvu razširjeno vero, da imajo njihove skomine tudi v naši državi prijateljev in pospešiteljev. Udušiti morajo pri nas vse pojave, ki nosijo znak veleizdajstva na svojem čelu. V dosego tega pa ne

mosta. Kdor ga je znal pobliže, si skoraj ni mogel misliti Slovencev brez Trstenjaka in Trstenjaka brez Slovencev.

Pisatelju tega članka bil je učitelj verozakona na mariborski gimnaziji in pozneje prijatelj do zadnjih trenutkov, ko je liste znancem narekaval gospodu kapelanu, sam jih pa le še podpisaval.

V preteklih šolskih počitnicah vabil sem ga na Koroško, naj pride v planinski zrak na osojsko jezero; odpisal je v jako čvrstem nemško pisanem šaljivem listu, da se ne more geniti od velikega posestva. Nikakor si nisem mislil, da mi bo pisala tuja roka ob novem letu: „Nervosus in maximo gradu, senectute fractus, athrytyde cruciatus. Attamen. Spero videre ver amoenum.“ Tedaj se je še nadjal gledati lepo spomlad!

Mi gorke oplakujemo izgubo nenadomestnega moža, pisatelj tega članka svojega duševnega očca; Ti pa si lahko mirno zaspal po tolikoletnih trudah in naporih, spominjajoč se Puškinovih besed v njegovi zadnji pesmici:

Nēt! ves ja ne umru: duša v zavetnoj lirē
Moj prah pereživet i tlēnija ubēžit —
I slaven budu ja, dokal v podlunnom mirē
Živ budet hot odin pijt.

zadostujejo palijativna sredstva, kakoršna so bila do sedaj v navadi in rabi, ampak trebalo bode radikalnega leka. Bolezen, na katerej hiram, je sila trdovratna in jako težko ozdravljiva; o tem nam priča po obsodbi zopet vržena petarda. Kdor tega govora ne razume, temu ni pomoči.

Kolegijalni in nezavistni, kakor smo, pa od srca častitamo ljubi „Triesterici“ na nje s sijajnem proroškim duhu. Ona je prav dobro vedela, da odslej ne bodo več metali petard in.... O, da: „Triesterica“ naša vidi jako jasno v bodočnost, zato pa ima sodba nje nje razsodnosti primerno veljavo.

Ljuba tetka! odgovorite nam: Kdo je imel prav, vi se svojim optimizmom, ali mi se svojim skepticizmom?! —t—

Čast, komur čast!

Dopis iz okolice.

Slovanskim narodom usekuje hude rane neka „bolezen“, katera ni menda poznana drugim narodom. Imenovana bolezen je dovolj razširjena tudi med našim slovenskim narodom — in ta bolezen je — renegatstvo, zaničevanje in preziranje lastnega naroda, lastnega materinega jezika! V Trstu, v tem za nas in za vse avstrijske Slovane prevažnem mestu, ta bolezen neverjetno cvete! Slovenci, ki predstavljajo tu stari, pravi tržaški življ, sramujejo se svojega jezika že pred vsakim, sem pritepenim Furlanom. To so tisti okoličanski in v predmestjih živeči Slovenci, katere imenuje naš slavni župan Bazzoni „i nostri villici“, to so oni, kateri so se še pred tremi desetletji hrabro ponašali v vrstah domačega bataljona! — Mnogo je res že naših ljudi, kateri ti dosledno blebetajo le tržaško narečje (dijalekt), ne zmenič se več za rodni svoj jezik, za jezik svoje matere! Enako vrsto ljudi poznaj že na videz: Divja, italijanska kletvina jim drhti vedno iz ust, žive ponajveč razuzdano in propadajo posebno v moralnem obziru! — Ostra, a istinita sodba o svojih okoličanskih bratih — in vendar se moramo enako izreči, ker smo v sodbi nepristranski; to naj velja posebno v današnjem našem članku!

Ali čast, komur čast! — Kakor smo sodili sedaj okoličane „od slabe strani“, tako jih moramo pogledati i od druge, dobre strani! Soditi nam je, vedno računajoč z izjemo v vsakem obziru. — Če nas z jedne strani žali istina, da je v otročjem vrtu „Pro patrije“ na Greti vpisanih čez 100 slovenskih otrok, in da obstojita mej okoličani dva italijanska pevka zbora, da slišimo tuliti in preklinjati okoličane v tujem laškem jeziku — nas pa z druge strani veseli, videče delovanje vrlih okoličanskih pevskih družtev, jekleni, narodni značaj nekaterih okoličanskih rodoljubov. V prvem slučaju nesmo preostro sodili, na drugo stran smo pa hvrlo dolžni. Zadovoljno smemo pač reči, da se skrbi v okolici za naš narodni obstoj da nas ni še požrlo tujstvo! Pisec teh le vrstic je vedno tako sodil in tako mislil: kakor je bičal renegatstvo mej svojimi okoličanskimi brati, tako se je vedno spominjal rodoljubnih okoličanskih mož, in dotičnih družtev. — Toraj: čast, komur čast!

Govoreč o tržaško-okoličanskih Slovenceh govoril je pisec tega članka le o „okoličanih“, kot da bi se ne spominjal, da živé mej nami tudi dragi naši bratje iz Kranjske, ki so mnogo mnogo pripomogli do probujenja narodne zavesti mej nami. A žal, tudi mej temi se najde lepo število pravih renegatov! Toraj tudi tu mora veljati izrek: čast, komur čast! — izjema pa, častna izjema, naj nam bode sveta! — Mi smo v svojih člankih vedno ostro obsojali renegatstvo in naj je bilo kranjske ali pa okoličanske provenijence. Iz Kranjske

došle odpadnike smo včasih imenovali „čufarje“. In ravno to je bilo pomenljivo, ravno to nas sili, da razjasnemo stvar! — Pisec teh vrstic je že pred časom nek odlični tržaški rodoljub očital, da v svojih spisih preveč maha „po Kranjcih“. Tudi neka druga častna, v vsakem obziru rodoljubna osoba, katera je bila vedno mej prvimi, ki so se žrtvovali za narodno stvar, čutila se je žaljeno radi tega izraza. Tudi nam se vidi, da izraz ta ni „salonfähig“ in prosili bi častna gospoda, da o tem tako strogo ne sodita. Uporabljali smo ga po največ radi tega, ker so ga pred nami že drugi v „Edinosti“ uporabljali. Renegatom okoličanskim, rojakom svojim, prisojali smo gotovo stokrat neprijetnejše izraze, toda okoličanski veljaki in rodoljubi se neso radi tega jezika in tudi žaljeni neso bili. Bilo je ravno nasprotno: okoličanski rodoljubi in veljaki sami pripoznavajo, da najbolj upliva na domače, ljudstvo, če se nekatere odpadnike v „Edinosti“ osmeši. In enako velja tudi glede iz Kranjske došlih renegatov. Spominjam se še, kako je bilo ob času zadnjih volitev v državni zbor. Vrlo domače, narodno-misleče ljudstvo se je kar radovalo, čitajoč v „Edinosti“ in v „Jurju s pušo“ o domačih, oziroma kranjskih renegatih! In to je uplivalo na dotične renegate same — tako, da se so odpovedali svojemu mišljenju, se spokorili in mnogokateri izmed njih preustrojil se je v vrlega narodnjaka. V „Edinosti“ „Jurju s pušo“, „Adriji“ in „Soldu“ je bilo čitati več takih, lastnoročno podpisanih izjav.

Mi smo vedno drage volje pripoznavali, da so uprav naši bratje iz Kranjske mnogo storili v probujenje naroda; in od kje naj bi pa pričakovali podpore, ako ne iz te dežele Slovencev, kjer poznajo enakopravnost, kjer se jim ni boriti proti tujemu navalu! Dakle, častna naša gospoda! Ne vznemirjajte se radi puhlega izraza, katerega sploh rabi ljudstvo. — In vsaj renegatu-odpadniku bi pristojalo še hujše ime, označujoče najhujše zlodejstvo: izdajstvo svojega rodu! Mi smo bili vedno meunenja, da bi morali uprav Kranjci v vsakem obziru okoličanom pravo pot pokazati. Ali da govorimo resnico: na okoličane jako slabo upliva, da je uprav v otroškem vrtu „Pro patrije“ na Greti preveliko število otrok „Kranjskih starišev“, da se uprav nekateri „Kranjci“ poslužujejo besede (izraza) „ščavo“ ter ga rabijo glede okoličanskih svojih bratov. To ni izmišljotina: Take psovke od strani „kranjskih“ renegatov slišati smo morali že premnogokrat na lastna ušesa. Gospodje pa, ki so bili vedno uzor-narodnjaki, naj bodo uverjeni, da nam ni bil nikdar namen, jih žaliti, ampak prisojali jim bomo vedno častno mesto mej nami. In uprav ti gospodje gotovo sami vedo in so prepričani o časti in spoštovanju, katerega uživajo mej našim ljudstvom. — Pisec teh vrstic je govoril z nekojimi uplivnimi, nepristransko sodečimi gospodi, rojenimi Kranjci, in ti sami so odobravalji dotične njegove članke, govoreče „o Kranjcih“ ter so še mnogo ostrejše sodili o kranjskih renegatih. Toliko v lastno obrambo — in upamo, da tudi v zadoščenje dotičnim našim veljakom!

„X.“

Politični pregled.

Notranje dežele.

Šolska komisija gospodske zbornice se je sešla 28. p. m., da se posvetuje o gosp. Gautscha šolske noveli. G. minister je zagovarjal svojo predlogo proti napadam, ki so prihajali od desne in leve. Konservativni poslanci smatrajo ta posvetovanja kot začetek združene akcije za konfesijo-

*) Motite se gospod dopisnik, tudi na Kranjske pritiska tuji „naval“ bolj, nego si mislite. Naravno pa je, da se ga tam lažje in veseleje brani. Op. vredništva.

nelno šolo. V tem smislu pišejo tudi konservativni organi. „Grazer Volksblatt“ pravi: „Vemo dobro, da je v kratkem pričakovati „katoliške opozicije“. Temu izreku pridodaje „Salzburger Chronik“: „Torej opozicija proti gospod Gautschu. Da, naši katoliški poslanci so se določno izjavili, da ne odnehajo od svojih zahtev glede verske šole. In res je tako: šolsko vprašanje je pereče — to vprašanje služilo bode za parolo ob volitvah leta 1891. Opozicija združila bode vse katolike in postopali bodo povsem jednotno. Glede vprašanja, kedaj ima pričeti opozicija, najpa določijo naši vrli državnozbornski poslanci“. Z druge strani se pa sliši, da mislijo škofje toliko časa čakati, dokler vlada ne izvede sklepov pravne konferencije.

„Wiener Allg. Zeitung“ je izvedela, — kakor trdi — iz jako zanesljivega vira, da se je grof Taaffe v pogovoru z breslavskim škofom Koppom izjavil, da z ozirom na izpremenjeni politički položaj ni upanja, da bi se dosegla verska šola. Konservativci naj uvažajo ta položaj in naj ublažijo zahteve svoje.

V odseku za anarhističko postavo naznanil je minister-predsednik, da bode vlada predložila nov načrt anarhističke postave, s katerim se bodo ublažila dosedanja, za mesto Dunajsko veljavna določila.

Gospodska zbornica vzprejela je postavo o odvetniškem tarifu, kakor tudi premembe, katere je sklenil državni zbor ob postavnem načrtu za uravnavanje pravnih razmer izraelitskih družeb.

Akcijski odbor za pražko deželno razstavo se je dne 1. marca sešel. Češki in nemški člani tega odbora so se sporazumeli. Namestnik izrekel je zadoščenje svoje na doseženem sporazumljenju.

Vsakemu pametnemu človeku videti se mora dvo boj največja nezmysel na svetu. Jako nam ugaja, da tudi vojaški list „Reichswehr“ zahteva, da se postavijo jezovi tej maniji. Rečeni list piše: V dobrih starih časih neso poznali dvo boja radi vsake malenkosti (Quark). Dandanes je navadno vzrok dvo boju kaka surovost, katero zalučajo drug drugemu v obraz. Surovega človeka pa naj bi primer nim načinom kaznovala dotična družba, v katero zajde, nikdar pa oni, koji je bil žaljen, kajti revež se vrhu žaljenja poda še v nevarnost, da ostane pohabljen za vse svoje življenje. Dvo boj nikakor ni prava prilika, da pokažemo svoj pogum, o katerem se osobito pri oficirju itak ne sme dvojiti. Taki slučajji pa, ko je dvo boj res neizogiben, naj bi se postavno označili.

Ogerska poslanska zbornica vzprejela je z večino postavo o budgetu.

Vnanje države.

Doba rusko-francoske trgovinske pogodbe izteče v bodočem letu. V ruskem finančnem ministerstvu pričeli so s pripravami za novo pogodbo. Vlada je doposlala okrožnice do vseh konsulatov, da jej dopošljejo potrebne podatke. Ruski listi se nadejajo, da bode nova pogodba jako ugodna za Rusijo, kajti upajo da bode Francozka z ozirom na obstoječe odnašaje jako dobrohotno postopala glede ruskih želj.

Generalnega guvernerja Varšavskega, grofa Gurka, poklicali so v Peterburg. Sluti se namreč, da bode car potoval po ruskem Poljskem.

Predsednik srbske skupštine Pašić odpotoval je na Rusko in je bil od cara v avdijenci vzprejet. Ob tem snujejo razne kombinacije. Radikalen list „Domovina“ meni, da Pašić na to dela, da bi se Bosna izročila Srbskeji; „Male Novine“ pa menijo, da je bil govor o rusko-srbskeji vojaškeji konvenciji.

Širi se govorica, da misli Bismarck dati svojo ostavko. Za trenutek zdi se nam ta vest sicer neverjetna, mogoče pa je, da se bode moral ta železni mož v nedaljnjem času umakniti drugim možem, kajti narod nemški izrekel mu je ob ravnokar dovršenih volitvah tako jasno nezaupnico, da bi res trebalo svetovno znane kosmate vesti Bismarkove, ako bi se hotelo prezirati to manifestacijo narodnega menjenja.

Ožje volitve na Nemškem vrše se isto tako ugodno za socialne demokrate, zmagali so v „Frankobrodu, Lübecku, Monakovem, Mannheimu itd. Socialnih demokratov je voljenih 24.

Francoski minister Costans dal je svojo ostavko, ker so nastale difference mej njim in ministrom predsednikom Tirardom. Demisija je nekda difinitivna.

Italijanska zbornica dovolila je z ogromno večino apanažo družini pokojnega vojvode d' Aosta.

Domače vesti.

Osobna vest. Gospodska zbornica izvolila je predsednika nadsodišču v Trstu, ekscelenco Defacisa, članom državnega sodišča.

Za družbo Cirila in Metoda nabralo se je dne 1. marca v Lavrenčičevi gostilni 3 gld. 20 kr. — V gostilni gospoda A. Semiča v Ajdovščini 1 gld. 31½ kr. Hvala vrlim Ajdovcem! Pri tej priliki bi priporočili rodoljubom po deželi, da se v veselih družbah spominjajo te prekorske družbe. O takih prilikah majhen darek izvestno nikogar ne boli.

Politiško društvo „Edinost“. Predsedništvo pol. društva „Edinost“ pozivlje gg. odbornike in namestnike k odborovej seji, katera bode v nedeljo dne 9. t. m. u 10½ uri predpoludnem v prostorih „Delalskega podpornega društva“ (Via Molin piccolo št. 1). Na dnevnem redu so razni predlogi in sestava programa za prihodnji občni zbor.

„Tržaški Sokol“ sodelovanjem tamburaškega zbora in dramatiškega odseka priredi drugo nedeljo, dne 16. t. m. koncert v „Hotel Europa“.

Slavjanskij. Kakor smo ravnokar doznali, priredi Slavjanskij na obče zahtevanje danes še četrti in zadnji koncert. Pri tretjem koncertu podelili so Slavjanskemu, njega soprogi Olgi in hčerki Nadjodži krasne vence, o čemer bode mo govorili v našem popisu.

Koncerta Slavjanskega v Ljubljani bode ta dne 6. in 7. marca t. l. v redutnej dvorani. Program je zelo zanimiv.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu poziva na četrti redni občni zbor, ki bode v nedeljo dne 23. marca t. l. ob 3. popol. v prostorih „Slovanske Čitalnice“ (Via Campanile št. 4.) Dnevni red: 1. Nagovor načelnice. 2. Poročilo tajnice. 3. Poročilo blagajnice. 4. Poročilo revizorice. 5. Posamični predlogi in želje. 6. Volitev novega odbora. 7. Upisovanje novih udinj. — Čestite družabnice se vabi, da se v obilnem številu udeleže tega važnega zbora.

Iz okolice nam piše nek gostilničar: Naši dacarji so prave pijavke; od gostilničarjev — kateri itak komaj zmagujejo velike davke — zahtevajo vsakošne „beneficije“. In ako ne ugodiš njih zahtevam, gorje tebi: šikanizujejo te, da je groza. Gostilničar, ki se je zameril tem ljudem, nema več miru; in če je gostilničar vrhu tega še Slovenec, potem pa že celo ne. Ako se to nadlegovanje ne poneha, navedi hočem v bodoče konkretnih slučajev.

Iz Kontovelja nam pišejo: Čitalo se je dne 1. februvarja v cenjenem Vašem listu, da sem se porodila. To veselje šinilo je našim vrlim vaščanom do srca in vsi mi vošijo najboljši vspeh. Z njih pomočjo upam se trdno ukorončiti v slovenska tla, če v to dovoli c. kr. namest-

ništvo. Sedaj pa pozdravljam te ljubi brat „Hajdrih“ na Proseku, in vas okoličanske sestrice: „Adrija“, „Zarja“ in „Velesila“. Včeraj so imeli pogovor in vpisalo se je **60 udov.** Izvolili so začasni odbor, obstoječ iz predsednika Janko Prašelnja in odbornikov gg. Ciaka Jakoba, Šimona, Jakoba in Jožefa Štoka. Petje bode učil gosp. Slavik ml. Prihodnjic kaj več v tem. Pozdravlja vas vrle Kontoveljce in vse tržaške Slovence pevske družtvo

„Danica“.

Stara „Soča“ sumniči zopet „Ljubljanskega Sokola“. Ali ste res čudni gospodje: nemir ste sejali in sedaj se čudite, da vihar žanjete.

Nesreča na morju. Lloydov parnik „Arciduchessa Carlotta“ zavezil je med vožnjo iz Kotora v Trst, na suho. Povod nezgodi je bila temota. Potezni parnik „Pluto“ odplul je, da reši „Carlotto“; iz Zadra pa sta v isti namen odplula „Dinora“ in „Psyche“.

Vreme je bilo zadnje dni izredno mrzlo, ostra burja je pihala po tržaških ulicah. Predvčerajšnjem še le se je vreme zboljšalo in nadejali smo se, da nam pridejo toplejši dnevi. Včeraj in danes je zopet ostrejši mraz.

Ljubljanskega Zvona zvezek 3. prinaša sledečo vsebino: — Jož. Cimperman: Satura, 13, 14. — y.: Nébu. — Fr. Gestrin: Iz arhiva. Povest. — Dr. S. Šubic: Nekaj svete starine na nebu in na zemlji. — Ivan Vrhovec: Narodopisne osebnosti. — Marica: Iz življenja mlade umetnice. Novela. — Anton Funtek: Luči, X. — Evgen Lah: Avstrijsko srednje šolstvo. Statistična studija. — Fr. Levec: Davorin Trstenjak †. — Fr. Levec: Prilogi k Prešernovemu životopisu. — Dr. Jakob Sket: Odgovor na J. Lendovšekovo opazko. — Listek.

Slovanskega Sveta št. 4. prinaša sledečo vsebino: — Češko-nemski dogovor s stališča narodne avtonomije. — Rusija l. 1889. Dr. Fr. Celestin. — O kritiki dr. Mahniča. — Komentarji k nekej farizejskeji „molitvi“. — Dimitrij Aleksandrovič Agrenjev-Slavjanskij. — Ruske drobtinice. — Pogled po slovanskem svetu. — Književnost.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Borza.

(Dalje.)

V deželi, kjer je v navadi jednostavna valuta in v porabi samo jedna sorta denarja n. pr. srebrna, ne sme se kovati drugačen, zlat denar, razun zlatnikov (cekinov) ali ne kot tekoči denar, ampak kot denar za trgovino; cena se mu določi v srebru. Enak denar ni nikdo prisiljen sprejemati, pač pa ga morajo sprejeti državine blagajnice za stalno določeno ceno v srebru. Ako se denar kuje samo v zlatu, nastane zlata valuta. Tedaj se precenjuje drugo blago v zlatu n. pr. v Nemčiji 1 marka = 0,355 gramov zlata.

V deželah, kjer je valuta zlata, mora se pa kovati tudi srebrn denar za drobiž. Zadnjega so državljani prisiljeni sprejemati samo do necega iznosa n. pr. na Nemškem 1 marko, na Angleškem 1 šiling.

Jednostavna valuta je uvedjena v večih evropskih državah ter je po mnenju ruzumnikov mnogo praktičnejša in boljša. Uprav sedaj obdržavajo se pogovori, kako bi se tudi pri nas vpeljal monometalizem ali pravo za pravo zlata valuta.

Dvo vrstna valuta ali bimetalistiška je ona, kader se določi, da se bode denar koval od zlata in od srebra. Srebro postane tedaj vzporedjeno v vrednosti zlatu. Toliko srebrni, kakor zlati denar je tekoči denar ter se sme in mora rabiti pri kupovanju in prodajanju raznih stvari.

Res, da po mislih večjega dela ruzumnikov je jednostavna valuta priporočljivejša, vendar ima tudi ta svoje senčno strani. Večaki pravo za pravo še neso na čistem, katera valuta bi bila primernejša in stalnejša, kajti spreminja se cena

zlatu in srebru kakor drugemu blagu. Pro met ima svetovno pravico. Če bi n. pr. v Avstriji kovali samo zlat denar, v Italiji pa samo srebrn, če bi cena zlata se povisala, imel bi avstrijski denar večji veljavo in laški manjšo. Ker so uprav borze takorekoč zajedno mejnarodne menjalnice, nakupili bi si nekateri, kadar bi mu cena bila nizka, mnogo laškega denarja ter ga zamenjali, kader mu cena zopet poskoči, ter si s tem mnogo pridobili. Isto bi se godilo — in dandanes se godi — tudi v državah, kjer je vpeljana dvo vrstna valuta.

Na prašanje, katera vrednota je boljša, težko je torej odgovoriti. Kakor pozvemo iz zgodovine, ni imelo srebro in zlato zmir iste veljave, ampak vrednost njihova je zdaj rasla, zdaj padala. Država, katera hoče uvesti dvo vrstno valuto mora pred vsem določiti vrednost srebra napram zlatu in naopak. To je gotovo važno, kajti vsacemu državljanu je dano na ljubo v deželah, kjer obstoji dvo vrstna vrednota, da plača svoj dolg v zlatu ali v srebru. Če je država določila stalno razmerje mej obema denarjema, nastane tedaj neugoden slučaj: ljudstvo namreč plačuje z denarjem, ki ima manjšo vrednost, a hrani denar večje veljave.

Ako je n. pr. država določila razmerje mej zlatom in srebrom tako, da ima zlato petnajstkrat tako veljavo, kot srebro ter zadnjega cena pade, zlat denar ima pred srebrnim prednost. Zlato vsled tega čemdalje bolj izginja iz prometa a denar prihaja ob svojo pravo veljavo.

Ta nedostatek opazuje se, kakor smo že zgoraj omenili, ne samo, kjer je vpeljem bimetalizem, ampak tudi kjer je v navadi monometalizem. Denar postane polagoma kupčijaki predmet ter se z njim barantá liki z drugim blagom.

Da se ta nedostatkost v posameznih in v skupnih državah odpravi, morale bi se razne države dogovoriti in obvezati, da se povsod uvede in vzdržuje sicer dvo vrstna valuta, pa da bode vsaka kovala manj denarja od one kovine, čije cena počenja znatno padati pod veljavo, določeno jej po državi. V tem slučaju bi dvo vrstna valuta bila najboljša in najprikladnejša. Do tedaj je pa boljše, da se ostane pri jednostavni vrednosti.

Mej zlato in srebrno jednostavno valuto gotovo je boljša in ugodnejša prva, kajti cena zlata je stalnejša v tem, ko cena srebru menja, osobito v novejšej dobi, ker se ga dosti proizvaja. Tudi je zlat denar mnogo lažji od srebrnega ter se podaje osobito za dežele, ki imajo živahno trgovino v notranjosti in zunaj.

Prva je upeljala dvo vrstno vrednoto Francija l. 1803. Tedaj je namreč s posebnim zakonom določila, da se ima iz 1 kg. čistega srebra skovati 200 frankov, iz jednega kilograma zlata pa 3100 frankov. Vrednost zlatega franka je bila tedaj za 15½ krat večja od srebrnega. Na Laškem, Švicarskim, Belgijskem in Grškem vlada isti sistem, kakor na Francoskem. Prve tri države so leta 1865 naredile mej seboj posebno pogodbo, zvano „latinska denarna konvencija ali dogovor“. Francoski desetični sestav sprejele so potem tudi Grška, Spanija, Srbija, Rumunija in Bolgarija. Srbski „dinar“ = francozkemu franku; bolgarski „lev“ = 1 franku.

V našej državi vlada prav za prav srebrni denar (valed ces. pat. 19 sept. 1857), v istini pa je pri nas v prometu največ papirnatega denarja. Leta 1878 določilo se je, da se mora carina plačevati v zlatu. Počenši od l. 1870 jeli so se kovati zlatniki po 8 goldinarjev = 20 frankov in po 4 gold. = 10 frankov. Carina sme se plačevati tudi v srebru ali z neko doklado (agio — aufgeld) ki se vsak mesec določi in objavi in koja se menja od 15—30 novcev.

(Dalje prih.)

Listnica uredništva:
-N-: Prosimo, nam bo jako drago.

Dunajska borska

4. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	gld 87.95
— v srebru	—	88.—
Zlata renta	—	109.90
5% avstrijska renta	—	101.90
Dolnice narodne banke	—	930.—
Kreditne dolnice	—	315.80
London 10 lir sterlin	—	119.10
Francoški napoleondori	—	9 41/2
C. kr. cekini	—	5.59
Nemške marke	—	58 15

Javna zahvala.

Podpisano predsedništvo se najtopleje zahvaljuje blagorodnemu gosp. Cristoforo Scuglievich-u za „Delalskemu podpornemu društvu“ podarjenih 100 gl. Bog plati!
Trst 4. marca 1890.

Predsedništvo „del. podp. društva“.
Fr. Polić, tajnik
M. Mandić, predsednik.

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsakega zneska vsak dan v tednu razum praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%
Plačnja vsak dan od 9—12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. prej, zneske preko 100 do 1000 gld mora se odpoledati 3 dni, zn-ske preko 1000 gld. pa 5 dni prej
Ekomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 1/4%
Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 gld. po 5%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v tekočem računu po 4 1/4%
Večje svote po dogovoru.
Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 15. februarja 1890 5—24

Ivan Hümmling krojač

Via delle Beccherie št. 11, nadstr. II. priporoča se slavnej duhovščini za izvrševanje duhovskih oblek po pogodbi in najnižjih cenah. Sprejema tudi naročila na deželi. Naročila izvršujejo se točno in iz najfinejšega angleškega sukna. 3—4

Prašek za prsi

8—4 (Ne kašljaj).
Najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, hripi, nahodu in druzim kataralitičnim afekcijam.
Ena škatljica z navodilom stane 30 kr.
Dobiva se edino le v lekarni Praxmarer Palazzo Municipale, Trst.
Zvnanja naročila izvršujejo se z obratom pošte.

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17. priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.
Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrni. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja. 27—10
Pošilja blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah
Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1893
Glavnica društva gld. 3,300,000—
Rezervni fond od dobičkov 536,622 09
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150,000—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161,500—
Premijna rezerva vseh oddelkov 7,342,780 36
Rezerva za škodo 267,601—
24—5 V portfelju:
Premije ki se imajo potirati v prihodnjih letih 16,954,118 57
Skupni znesek vseh škod plačanih od 1. 1838 do 1893 gld. 114,949,847 05
Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)

Assicurazioni generali.

v Trstu
(društvo je ustanovljeno leta 1831.)
To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.
Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1888. f. 38,369 849 10
Premije za poterjati v naslednjih letih f. 23,202 774 10
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1888 f. 110,813,920 80
Plačana povračila:
a) v letu 1888 f. 9 877,592 53
b) od začetka društva do 31. decembra 1888 f. 217,357,394 75
Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodnanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione v lastnej hiši. 3—12

Snovij za obleke.

Peruvian in Dosing za višje duhovenstvo predpisane snovij za uniforme c. kr. uradnikov, tudi za veterane, gasilna društva, telovadce, livreje,
Sukna za biljarde in igralne mize, loden tudi nepromočljiv za lovske sukne; pralne snovij, v plaidi za potovanje od gl. 4 12 itd. Vse to se dobi ceneje nego kje dru od in najboljše, trpežne kvalitete.
Joh. Stikarofski v Brnu (Brünn)
Največja zaloga Avstro-Ogrske. Vzoreci franco. Za gospode krojače knjige z najraznovrstnejšimi in najlepšimi vzorci pošiljate s povzetjem čez 10 gld. franco. Pri mojej stalnej zalogi v vrednosti 200,000 gl. in pri mojej svetovnej kupitji se razume ob sebi, da mi ostane mnogo odrezkov; ker pa ne morem razpošiljati uzorcev, vzamem take naročene odrezke rad nazaj, ali jih zamenjam z drugimi, ali pa vrnem donar. Barvo, dolgot in ceno treba je napovedati kadar se naroča tako ostanke.
Korespondencija v nemškem, madjarskem, češkem, polskem, italijanskem in francozskem jeziku. 5—20 1

Na fabrika izdeljuje po jako nizkih cenah orglje za cerkve in harmonije, krasno vglazene in soli dne konstrukcije. Pogoji plačevanja so lahko prav ugodni. Kataloge in cenike dobiva se gratis. Ta zavod izdelal je v dobi 16. let blizu 300 orgelj, mej katerimi je bilo dosti prav velikih. 4—20
To dokazuje najslajnejše zmožnost zavoda in njega realnost.

KMETIJSKO BERILO
za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk, dobiva se v tiskarni
DOLENC
Ulica Carintia broj 28.
po 40 kr., trdo vezan 60 kr.

Carlo Pirelli
mejnarodni agent in speditèr
Trst, Via Arsenale št. 2.
Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po niskih cenah in na vse kraje. 8—8

J. Pserhofer's
Apotheke zum „goldenen Reichsapfel“
WIEN — Singerstrasse N. 15 — WIEN.
Kričistilne, nekaj imenovane univerzalne kroglice, zaslužijo po vsej pravici to poslednje ime, kajti obilo je boleznih, pri katerih so pokazale te kroglice svoj izvrstni učinek. Desetletja sem razširile so se te kroglice na vse strani, zapisujejo jih zdravniki in gotovo je malo družin, v katerih ne bi bilo male zaloge tega domačega pripomočka.
Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr.
Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).
Prosimo, da se izrečno zahteva
„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“
in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.
Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodea 40 kr., prosto poštne 65 kr.
Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčnemu kašlju itd. 50 kr.
Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.
Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštne prosto 75 kr.
Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštne prosto 65 kr.
Življenska esenca (Pražke kapljice) proti pokvarjenemu želodcu, slabomu prebavljenju, stekleničica 22 kr.
Angleški čudežni balzam, steklenica 50 kr., mala stekleničica 12 kr.
Fijakerski prašek, proti kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., poštne prosto 60 kr.
Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuju rast las, škatljica 2 gld.
Univerzalni plašter prof. Stendela, domače sredstvo proti ranam, ulesam itd., posodea 50 kr., poštne prosto 75 kr.
Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.
Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmacevtske specialitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene. 4—12
Razpošiljanja po pošti se točno odpravljajo proti gotovem ali povzetju.
Pri dopošiljati denarja po poštni nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 1—12

Podpisani priporoča slavemu občinstvu svojo

Novo krojačnico,

katero jo odprl v ulici delle Beccherie št. 11, drugo nadstropje.

Josip Vičić,
4—5 krojač.

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplačila.
V vredn. papirjih na V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2% 30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- " 2 1/2% 3-mesečni " 2 1/2%
30- " 3% 6- " 2 1/2%
Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nove borsena tarifa na temelju odpovedi od 17. novembra, 21. novembra in 13. decembra.
Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inmost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova
Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—4 pri odbitku 1% provizije.
Predujmi.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednosti obresti po pogodbi.
Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.
Trst, 17. februarja 1890. 5—24

Osem svetinj.
Najboljše ročne harmonike
sè 1., 2. in 3. vrstami tipk, orkester-harmonike z jeklenimi glasilni in usnjatim mehonom, lastnega izdelka, kakor tudi glasbila vseh vrst: vijoline, citre, piščale, klarinete, trompete, lajne, orgljice z okretalom, ustne harmonike, okarine, lajnice, aristone, orgljice za ptice, albumi z godbo, kozarce za pivo in vino, necesérje za dame z glasbilo itd. v tvornici harmonik 18—20
Ivana N. Trimmel-a
na Dunaji, VII., Kaiserstrasse 74.
Ceniki zastoj in poštne prosti.

La Filiale della Banca Union TRIESTE
s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.
a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando
PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:
3% e. preav di 5 g ni 2 1/2% e. preav di 2 g n
3 1/2% " " " " 3 " " " " 40 "
3 1/2% " " " " 3 " " " " 3 mesi
3 1/2% " " " " 3 1/2% " " " " 6 "
Il nuovo tasso d'interesse principiera a decorrere sulle lettere di versamento in circolazione dal 1 e 8 Marzo 1890 a seconda del relativo preavviso.
In Banco giro abbuonando il 2 1/2% d'interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.
Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.
Assume pei propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.
b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8% di provvigione.
c) Accordi ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.
d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2% e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4% dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 5—24
Trieste, 24 Febbrajo 1890.